

Y. Mimar Kerem ERCOŐKUN'un
Doktora Tez alıŐmasına İlişkin Rapor
29 Eylül 2006

A. BİŐİME İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmanın Bölümleri

Aday tarafından hazırlanarak değerlendirmeye sunulan doktora tez çalıŐması 6 bölümden oluŐmaktadır.

1. Bölüm'de, çalışmanın arka planı, problemin tanımı, problemin çözümüne yönelik mevcut çalışmalar, çalışmanın hedef ve amacı ile izlenecek yöntem ve çalışmanın kapsamına yer verilmiştir
2. Bölüm'de, MüŐteri İliŐkileri Yönetimi konusu çeşitli boyutlarıyla ele alınarak açıklanmaktadır.
3. Bölüm'de, İŐletme Yönetimi konularının Yapım Projeleri Organizasyonu ve MüŐteri İliŐkileri Yönetimi konuları ile bütünleŐtirilmesi ele alınmaktadır.
4. Bölüm'de, adayın birinci bölümde tanımladığı problemin çözümüne yönelik olarak geliştirdiği süreç modelinin yapı ve bileŐenleri tanıtılmaktadır.
5. Bölüm'de, Geliştirilen MüŐteri İliŐkileri Yönetimi Modeli ile CAD bağlantısının kurulmasına yönelik bir CRM - IFC geçidi atkısının yapısı tanımlanmaktadır.
6. Bölüm'de ortaya konan modelin sınanması ve sonuçların tartıŐılmasına yönelik değerlendirmelere yer verilmiştir.

2. Çalışmada Ele Alınan Problem

Çalışmada ele alınan problem aday tarafından, "mimari tasarım süreci ile son kullanıcının talepleri arasındaki iliŐkinin kopukluğu ve buna bağlı olarak tasarımdan yoketmeye kadar uzanan süreç içinde yapı elemanlarının performansı ile ortaya çıkan sorunların sıklığını belirlemeye yönelik dinamik ve gerçek zamanlı bir modele olan ihtiyacın karŐılanamamıŐ olması" olarak tanımlanmıştır.

Adayın ortaya koyduğu problem, inşaat sektöründeki geliŐmelerin sonucunda ortaya çıkan uzmanlaşma ve parçalanmanın yarattığı çok temel bir sorun olup, sorunun varlığı ve boyutları aday tarafından literatür analizine dayalı olarak doğrulanmaktadır. Aday tarafından saptanan bu problemin, çalışmanın giriş bölümünde tanımlanarak ortaya konmuş olduğu görülmektedir.

3. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Yapılan literatür araştırmasının sonucunda, ele alınan problemin arka planını oluşturan TQM, CIC, AEC/FM bütünleşmesi, Interoperability, Knowledge Management gibi konuların incelenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, tanımlanan “probleme” ilişkin olarak başka çalışmaların ve modellerin var olup olmadığı, bunların içerik ve nitelikleri ile eksik yönlerinin neler olduğu gibi noktaları açıklamamaktadır.

4. Çalışmanın Hedef Ve Amaçları

Çalışmanın hedefi, genel bir yaklaşımla *“çevremizi kuşatan olguların performansının optimizasyonu ile yaşam kalitesinin optimizasyonunun sağlanması ve bunu sağlamaya yönelik olarak bina kullanıcılarının karşılıklı etkileşimine olanak veren bir yapının ortaya konması”* olarak tanımlanmıştır. Bu hedefe ulaşılması için gereken amaçlar (objectives) yani yapılması gereken çalışmaların strüktürü, giriş bölümünde derli toplu, sistematik ve anlaşılır biçimde verilmiştir. Bu nedenle, adayın çalışmayı gerçekleştirirken hangi adımları atacağı, belirtilen hedefe ulaşılabilmesi için hangi konularda ne tür çalışmalar yapılması gerektiği vb bilgileri içeren bir amaçlar setine sahip olduğu görülmektedir. Hedef ve amaçların açıkça ortaya konmuş olması, bilimsel bir çalışma için önemli bir husustur ve bu çalışmada yeterli düzeyde sağlanmıştır.

Tez çalışmasında, adayın ele aldığı problemin çözümünün olmadığına/önerilen çözümlerin eksik olduğuna/daha iyi bir çözümün olabileceğine, bilimsel açıdan bu konuda bir eksiklik bulunduğu ve bunun ortadan kaldırılması gerektiğine ve geliştirmeyi tasarladığı/geliştirdiği modelin bu eksikliği ortadan kaldıracağına/özgün olduğuna, ilişkin ifadelerin zayıf olduğu, daha iyi vurgulanması ve yeterli kanıtlarla desteklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

5. Çalışmada İzlenen Yöntem

Yukarıda belirtilen amaçlar setinin varlığı ve açıklığının doğal sonucu olarak, çalışmanın her bir amacının hangi yöntemle gerçekleştirileceğine ilişkin bir setin de çalışma kapsamında, giriş bölümünde yer aldığı tesbit edilmiştir. Bu setin incelenmesi sonucunda, adayın tanımlanan hedefe ulaşmak için erişmesi gereken amaçlar açısından uygun ve tutarlı yöntemler önerdiği anlaşılmaktadır.

6. Çalışmanın Kapsam Ve Sınırları

Çalışmanın giriş bölümü ve bütünü incelendiğinde, geliştirilecek modele yönelik çalışmalarda esas alınacak çalışmanın kapsamı ve sınırlamaları tanımlanmıştır. Bunun doğal sonucu olarak, geliştirilen modelin bileşenlerinin hangi derinlikte tanımlanacağı, kavramsal bir model ile sınırlı mı tutulacağı, uygulama boyutunda nesnel bir modelin geliştirilip geliştirilmeyeceği, enformasyon teknolojisinin son derece hayati olduğu böyle bir alanda bu konuya ne ölçüde ve

derinlikte yaklaşılaacağı, modelin yapı üretim sürecinin tamamını mı yoksa belirli fazlarını mı kapsayacağı vb noktalar tanımlanmış olduğu için, bu hedeflere ulaşıp ulaşılamadığının tesbiti de mümkün hale gelmektedir. Bu açıdan, yapılan çalışma biçimsel açıdan gereken kapsam ve sınırlamaları tanımlamıştır.

7. Çalışmada Yararlanılan Kaynaklar ve Referansların Yeterliliği

Çalışma kapsamında, Bölüm 2, Bölüm 3 ve Bölüm 4'te ele alınan konuların derinliğine incelendiği, bu bölümlerde verilen referanslardan anlaşılmaktadır. Toplam 115 adet referansın 70 tanesinin 2000 yılı ve sonrasında yayınlanmış kaynaklara ait olduğu tesbit edilmiştir. Yeterli sayıda referansa yer verdiği görülen çalışmanın, yakın tarihli referanslarının sayısı da yeterli bulunmuştur.

B. ÖZE İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmada Ele Alınan Problemin Literatürdeki Yeri Ve Önemi

İnşaat sektöründeki projelerin giderek daha büyük ve karmaşık hale gelmesinin, üretime ilişkin teknolojinin hızla gelişmesinin arttırdığı uzmanlaşma ihtiyacının ve çok fazlı bir üretim süreci içerisinde projeye yönelik temel işlevlerin farklı aktörler tarafında üstlenilmesinin yarattığı parçalanmış yapısının nihai amaçları gerçekleştirmede ortaya çıkan başarısızlıkların temel nedenleri olduğu bilinmektedir. Bu parçalanmış yapıyı ortadan kaldırmaya ya da etkilerini en aza indirmeye yönelik olarak örgütsel kalıplardan, enformasyon teknolojisine kadar bir çok boyutta çalışmalar yapılmakta, çeşitli araç, yöntem ve yaklaşımları içeren kısmi ya da bütünlük çözüm önerileri ortaya konmaktadır. Bu açıdan, çalışmada ele alınan “problem alanı”, inşaat sektörünün temel sorunlarını içermekte olup, bu sorunlardan birine çözüm getirmeyi amaçlamaktadır.

Adayın, bu problem alanında, varolan parçalanmış yapıyı ortadan kaldırmaya yönelik olarak ihtiyaç duyulan bütünlükmeyi IT boyutunda ve kavramsal düzeyde bir model ile çözüm aradığı anlaşılmaktadır.

2. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Aday, çalışma kapsamında problem alanına ilişkin olarak, geline noktasındaki güncel durumdan haberdar olduğunu ifade etmekte ancak bunu ortaya koyacak “probleme” özgü çözüm arayışlarını ve bunlara ilişkin kritikleri eksik bırakmaktadır. Adayın, yaptığı değerlendirmelerle gerek problem tanımının ve gerekse önerdiği çözümün özgün nitelikte olup olmadığına ilişkin incelemeleri olduğu anlaşılmaktadır; ancak bu incelemelerden elde edilmesi gereken bilgi, çalışmanın içeriğine yeterli düzeyde yansımamıştır. Bu nedenle çalışmada tanımlanan problemin çözümüne yönelik diğer çabaların nasıl sonuçlar verdiği ve adayın çalışmasının

diğerlerinin ortaya koyamadığı hangi çözümleri sağlayacağı noktalarında eksiklikler olduğu görülmektedir.

3. Çalışmanın Özgünlüğü

Aday, yukarıda da belirtildiği üzere, probleme ilişkin benzer çözüm önerileri ve modellerin varlığı ve içeriklerinin kritiği konusundaki eksiklikler nedeniyle ele aldığı problemin ve bu problemin çözümüne yönelik olarak geliştirdiği modelin özgün olup olmadığı konusunda açık ve net değildir.

4. Çalışmada İzlenen Yöntemin Tutarlılığı ve Uygunluğu

Adayın, gerek problem ve çözümüne ilişkin bilgilenme ve gerekse model geliştirme sürecinde analitik bir yaklaşımla hareket ettiği, yalnızca literatür incelemesi (sektördeki firmalarla yapılan görüşmelere atıfta bulunulsa da bu görüşmelerin içerik ve sonuçlarına çalışmada rastlanmamıştır) dayanarak problemi analiz ettiği, parçalarına ayırdığı ve çözüme yönelik adımları tanımlayıp sentez sürecinde de çözüme yönelik modeli gerçekleştirdiği, ortaya konan çalışmanın kapsamından anlaşılmalıdır. Bu açıdan, adayın problemin tanımlanmasından, çözümün ortaya konmasına kadar geçen süreçte gereken yöntemleri planladığı ve kısmen gerçekleştirdiği anlaşılmalıdır.

5. Çalışmanın Bilime, Ekonomiye ve Uygulamaya Katkısı

Aday tarafından ortaya konan çözüm, salt kavramsal/teorik düzeyde bir girişim olarak kalmakta, enformasyon teknolojisinin desteğini de yanına alarak önerdiği çözümü nesnel boyuta taşımakta ve uygulamaya aktarılabilir bir çözümü kavramsal ve nesnel boyutlarıyla akademik ve profesyonel ortama sunmakta yeterli olamamaktadır.

Bu haliyle, önerilen çözümün bilimin yanısıra ekonomiye ve uygulamaya da anlamlı ve önemli bir yenilik getirmesinin olanaklı olup olmadığını test etmek ve anlamak güçtür.

SONUÇ

İncelenen çalışma, ana hatlarıyla gerek biçimsel, gerekse öz açısından bir doktora tezinin temel özelliklerini içermektedir.

- Anlamlı ve üzerinde durulması gereken nitelikte bir problem alanının saptaması ve tanımı yapılmıştır.
- Çalışmanın hedefi açık ve net biçimde tesbit edilmiş, bu hedefe ulaşmak için gereken amaçlar (objectives) ortaya konmuştur.
- Kapsamlı bir literatür araştırması yapılmış ve konular derinliğine incelenmiş; ancak “problemin” ve “çözümün” özgün olduğuna ilişkin kanıtlar yeterince sunulmamıştır.

- o Tezin orijinalitesini sağlayacak ana fikir ve bunun doğrultusunda ortaya konan modelin özgünlüğü, (varsa) benzerleriyle karşılaştırılarak, (yoksa) bu konuda bir çözüm modeli olmadığı belirtilerek vurgulanmamıştır.
- o Geliştirilen ve sunulan modelin, bilime, ekonomiye ve uygulamaya katkı sağlayacak nitelikte olduğunun akademik ve mesleki platformlarda yapılan sunumlarda doğrulanması ve test edilmesi gerekmekte olup, bunun yalnızca bir boyutta (akademik) ve çalışmanın erken safhalarında, sadece problem alanının ve bu alana ilişkin görüşlerin aktarılması yoluyla kısmen yapılmış olduğu anlaşılmaktadır.
- o Ortaya konan çalışma inşaat ve bilişim alanlarının arakesitinde ele alınması gereken bir problemi içermektedir. Mimarlık alanında gerçekleştirilen bir çalışmada, bilişim boyutunun bu derece ağırlıklı olarak ele alınması, gerek kullanılan dil ve gerekse modele ilişkin yapının ifadesinde girilen detaylar, modelin anlaşılmasını güçleştirmekte olup, modelin yapısı ve ana hatlarının, gerek açık seçik bir anlatım sağlanamadığından ve gerekse detayda boğulan tez strüktürü ve yazım yaklaşımının da etkisiyle anlaşılması güç olmaktadır.
- o Adayın, bilimsel bir çalışmayı tüm aşamalarıyla, bilimsel ve etik yönleriyle yeterli düzeyde gerçekleştirebilecek bilgi birikimine erişmiş olduğu; ancak çalışma yöntem ve yaklaşımları ile ifade ve sunum açısından hala güçlükleri olduğu anlaşılmaktadır.

Bu analiz sonucunda varılan görüş, adayın bu çalışmasını doktora tezi olarak jüri önünde savunmasının ve eksik yönleri netleştirmesinin **UYGUN** olduğudur.